

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК
Міністерства фінансів України до законопроекту
згідно зі статтею 27 Бюджетного кодексу України

1. Назва законопроекту

Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення використання земель оборони» (реєстр. № 11008 від 12.02.2024), поданий народними депутатами України Герасименком І. Л. та іншими.

2. Завдання законопроекту

Законопроектом передбачено внести зміни до Земельного кодексу України, законів України «Про оренду землі» та «Про використання земель оборони» з метою унормування питань передачі земельних ділянок зі складу земель оборони в оренду для сільськогосподарського використання, зокрема:

встановити порядок передачі земельних ділянок зі складу земель оборони на конкурентних засадах (шляхом проведення земельних торгів) в оренду для сільськогосподарського використання;

встановити порядок проведення земельних торгів, передачі в оренду таких земельних ділянок, укладення договору оренди землі, формування розміру орендної плати за земельну ділянку та порядок її використання;

встановити низку обмежень щодо використання земель оборони, які передаються в оренду (заборона передачі їх у суборенду, обмеження строку дії оренди до трьох років, встановлення максимального розміру земельних ділянок, які можуть надаватися в оренду);

закріпити за постійним користувачем земель оборони право одностороннього розірвання договору в разі введення воєнного стану чи особливого періоду на всій території України або в тій її місцевості, де розташована земельна ділянка, що передана в оренду, необхідності здійснення на ній передбачених законом заходів національної безпеки і оборони або за інших підстав, визначених у договорі.

При цьому орендну плату за користування земельною ділянкою, що належить до земель оборони, передбачено зараховувати до спеціального фонду Державного бюджету України згідно з Бюджетним кодексом України (далі – Кодекс) та Законом України про Державний бюджет України на відповідний рік і використовувати на національну безпеку і оборону згідно з кошторисом Міністерства оборони України.

Згідно з розділом II законопроекту цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

Водночас законопроект не узгоджується з нормами Кодексу та Податкового кодексу України.

1. Законопроектом запропоновано, зокрема, доповнити Закон України «Про використання земель оборони» новою статтею 4³ та установити, що орендна плата за користування земельною ділянкою, що належить до земель оборони, зараховується до спеціального фонду Державного бюджету України згідно з

ДОКУМЕНТ СЕД Мінфін АСКОД

Сертифікат 3FAA9288358EC00304000000A2FE2E000B35B000

Підписувач Улютін Денис Валерійович

Дійсний з 18.01.2023 0:00:00 по 17.01.2025 23:59:59

Міністерство фінансів України

10010-19-3/5768 від 27.02.2024

Кодексом та Законом України про Державний бюджет України на відповідний рік і використовується на національну безпеку і оборону згідно з кошторисом Міністерства оборони України (абзац вісімнадцятий підпункту 3 пункту 3 розділу I законопроекту).

Слід зазначити, що підпунктом 14.1.34 пункту 14.1 статті 14 Податкового кодексу України визначено, що власники земельних ділянок – це юридичні та фізичні особи (резиденти і нерезиденти), які відповідно до закону набули права власності на землю в Україні, а також територіальні громади та держава щодо земель комунальної та державної власності відповідно. Частиною другою статті 77 Земельного кодексу України визначено, що землі оборони можуть перебувати лише в державній власності.

Згідно з підпунктом 14.1.147 пункту 14.1 статті 14 та пунктом 8.3 статті 8 Податкового кодексу України плата за землю справляється у формі земельного податку або орендної плати за земельні ділянки державної і комунальної власності, є обов'язковим платежем у складі податку на майно, який належить до місцевих податків і зборів та є обов'язковим до сплати на території відповідних територіальних громад.

Відповідно до пункту 19 частини першої статті 64 Кодексу місцеві податки та збори, що сплачуються (перераховуються) згідно з Податковим кодексом України, належать до доходів загального фонду бюджетів сільських, селищних, міських територіальних громад.

З урахуванням викладеного, запропоновані зміни суперечать чинним нормам Кодексу та Податкового кодексу України.

З огляду на зазначене, абзац вісімнадцятий підпункту 3 пункту 3 розділу I законопроекту пропонуємо виключити.

2. Змінами до Земельного кодексу України передбачено доповнити статтю 124 новим абзацом та встановити, що передача в оренду для сільськогосподарського використання земельних ділянок, що належать до земель оборони, здійснюється їх постійними користувачами за згодою з власниками цих земельних ділянок відповідно до Земельного кодексу України (абзац другий підпункту 5 пункту 1 розділу I законопроекту).

Водночас відповідно до вимог статей 134, 135 Земельного кодексу України передача земельних ділянок у користування (оренду, емфітевзис, суперфіцій) можуть здійснюватися на земельних торгах виключно з ініціативи власників земельних ділянок.

3. Абзацом другим частини п'ятої чинної редакції статті 77 Земельного кодексу України передбачено, що кошти, отримані від відчуження земельних ділянок, на яких розташовані об'єкти нерухомого військового майна, що підлягають реалізації, та земельних ділянок, які вивільняються у процесі реформування Збройних Сил України, Державної спеціальної служби транспорту, зараховуються до Державного бюджету України та використовуються виключно на потреби оборони відповідно до кошторису Міністерства оборони України у порядку, визначеному Кодексом.

Однак згідно з пунктом 56 частини другої статті 29 Кодексу кошти від продажу земельних ділянок несільськогосподарського призначення або прав на них, що перебувають у державній власності після розмежування земель державної та комунальної власності, зараховуються до загального фонду державного бюджету.

З метою усунення зазначених неузгодженостей законодавчих норм пропонуємо у підпункті 1 пункту 1 розділу I законопроекту передбачити виключення із Земельного кодексу України абзацу другої частини п'ятої статті 77.

3. Оцінка впливу на показники бюджетів

Реалізація Закону може вплинути на показники державного та місцевих бюджетів.

Законопроектом передбачено зарахування орендної плати за користування земельною ділянкою, що належить до земель оборони, до спеціального фонду Державного бюджету України згідно з Кодексом та Законом України про Державний бюджет України на відповідний рік і використання на національну безпеку і оборону згідно з кошторисом Міністерства оборони України (абзац вісімнадцятий підпункту 3 пункту 3 розділу I законопроекту).

Однак згідно з підпунктом 14.1.147 пункту 14.1 статті 14 Податкового кодексу України плата за землю – обов'язковий платіж у складі податку на майно, що справляється у формі земельного податку або орендної плати за земельні ділянки державної і комунальної власності.

Відповідно до пункту 19 частини першої статті 64 Кодексу місцеві податки та збори, що сплачуються (перераховуються) згідно з Податковим кодексом України, належать до доходів загального фонду бюджетів сільських, селищних, міських територіальних громад.

З огляду на те, що податок на майно належить до місцевих бюджетів, зазначені зміни можуть призвести до втрат надходжень до місцевих бюджетів.

4. Вартісна величина впливу на показники бюджетів

Реалізація положень законопроекту може вплинути на показники державного та місцевих бюджетів. Зокрема, зазначені у законопроекті зміни можуть мати наслідком зменшення надходжень до місцевих бюджетів.

5. Пропозиції щодо можливостей фінансового забезпечення у відповідному бюджетному періоді законопроекту у разі його прийняття

Реалізація положень законопроекту може вплинути на показники державного та місцевих бюджетів у поточному році.

6. Пропозиції щодо відповідності законам, що регулюють бюджетні відносини

Законопроект суперечить Кодексу та Податковому кодексу України в частині порядку зарахування орендної плати за користування земельними ділянками, що перебувають у постійному користуванні.

Зокрема, згідно зі статтею 4 Кодексу бюджетна система України і Державний бюджет України встановлюються виключно Кодексом та законом про Державний бюджет України.

Якщо іншим нормативно-правовим актом бюджетні відносини визначаються інакше, ніж у Кодексі, застосовуються відповідні норми Кодексу.

Згідно зі статтею 1 Податкового кодексу України відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів, зокрема встановлення об'єктів, бази, ставок податків і зборів, а також порядок їх сплати та адміністрування, регулюються Податковим кодексом України.

Законопроект також не відповідає положенням частини першої статті 27 Кодексу, згідно з якою до законопроекту, прийняття якого призведе до зміни показників бюджету, суб'єкт права законодавчої ініціативи зобов'язаний додати фінансово-економічне обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки), а також пропозиції змін до законодавчих актів України щодо скорочення витрат бюджету та/або джерел додаткових надходжень бюджету для досягнення збалансованості бюджету.

7. Пропозиції щодо розгляду законопроекту

Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення використання земель оборони» потребує доопрацювання з метою приведення його у відповідність до норм бюджетного та податкового законодавства в частині порядку зарахування орендної плати за користування земельними ділянками, що перебувають у постійному користуванні.

**Перший заступник
Міністра фінансів України**

Денис УЛЮТІН